

ligeholde denne Tvang; tværtimod, jeg har været blandt dem, som have arbejdet paa at blive fri for den, men det har været, om end ikke den ærede Rigsdagsmand personlig, saa dog dem, han ellers pleier at stemme med, der væsentlig have forhindret, at vi endnu ikke ere komne dertil; jeg gjør mig saaledes ikke skyldig i nogen Selvmodsigelse, jeg arbejder for at faae dette Forhold hævet, men kan derfor godt sige, at jeg ikke finder det rigtigt stykkevis at hæve det. Der er iøvrigt to Betragtninger, der gjøre sig gjældende hos den ærede Rigsdagsmand. Saasnart der er Tale om en Frihed med Hensyn til dette Forhold, som ikke kommer Eierne tilgode, da klager han over de Indskrænkninger, som ved Lov gjøres i disses Dispositionsret, og naar der er Tale om at give hans Betragtning yderligere Styrke og Udvikling, saaledes at Friheden udstrækkes derhen, at den ogsaa kommer Andre tilgode, altsaa ikke, som han mener, alene Eierne, da er han ogsaa derimod. Fæstelovgivningen vil han have skal bestaae, saalænge den af Eierne kan gjøres gjældende imod Brugerne, men han vil slaae en Streg over den, saasnart den skal gjøres gjældende imod Eierne til Fordeel for Brugerne. Det er den forskjellige Opfattelse, der gjør sig gjældende hos den ærede Taler, men den er ikke rigtig; vil man have Forholdet, skal man beholde det uforandret, men vil man ikke have det, skal man understøtte dem, der ville have det affkæftet. Det er et yderligere Beviis for, at den ærede Rigsdagsmand er paa Bidspor, naar han siger, at jeg har talt om, at Stederne skulde blive hos visse enkelte Familier, thi det har aldrig været min Tænke, og jeg har ikke sagt et Ord, der berettiger den ærede Rigsdagsmand til at antage, at jeg har meent noget Saadant. Visse enkelte Familier kan der ikke her være Tale om, men derimod om flere eller færre Familier, som kunne komme til at faae et selvstændigt Erhverv; det er noget ganske Andet, og saaledes er det at forstaae, som jeg har sagt. Med Hensyn til, hvad den ærede Rigsdagsmand talte om Redactionen af nogle Forslag, da er jeg overbevist om, at det er Noget, som Udvalget vil overveie inden tredie Behandling. Da den ærede Rigsdagsmand talte om En-

dringsforslaget til § 5 angaaende den nye Taxationscommission, ventede jeg, at han vilde anføre, at man derved var gaaet Domstolene for nær; men det glædede mig, at den ærede Rigsdagsmand ikke ved denne Leilighed traadte frem med sine Domstole som dem, der ogsaa her skulde have den endelige Afgjørelse.

H. Sage: Bestemmelserne i Placaten af 7de Juni 1806 angaae ikke blot flere, men ogsaa enkelte Gaarde, hvilket jeg vil tillade mig at bemærke mod den ærede sidste Taler. Der er i Slutningen af denne Placat sagt, at fra disse Bestemmelser bemyndiges Rentekammeret til i enkelte Tilfælde paa Grund af nysigtig oplyste, særdeles Omstændigheder efter indkomnede Ansøgninger at bevilge en Forbeier, som blot er i Besiddelse af en enkelt Bondegaard, passende Undtagelse. Den ærede Rigsdagsmand fremstiller det stedse, som om der her var Tale om den, der havde flere Gaarde. Saaledes som Endringsforslaget foreligger her, er, naar det bliver vedtaget, Bestemmelsen netop bestyttende for den, der har en enkelt Gaard, og det gaaer saaledes ikke an bestandigt at tale om, at Gaarden skal være til Underhold for Familien; thi den vedbliver at være til Underhold for den enkelte Familie, hvad enten den forpagtes eller sættes bort, kun at i sidste Tilfælde Familien, der eter, bringes i det forderveligste Forhold, vi kunne tænke os; efterat den er bleven Selveier, indtræder et nyt Fæstemaal med alle de Krav, som en Fæstefamilie faaer, og det gjælder derfor om at komme bort herfra. Lad os hellere foretrække ved Lov at forandre dette Forhold, end at der raades Bod paa det, enten ved at omgaae Loven med urigtige mundtlige Contracter eller ad Bevillingsveien. Det er det, vi have søgt at bestemme ved Lov det, som ellers tidligere afgjordes ved Bevilling, for at vi kunne komme bort fra det fordærlige System, at der i enkelte Tilfælde raades Bod paa uheldige Lovbestemmelser ad Bevillingsveien, istedet for at gjøre Forandring i selve Lovgivningen. Det er netop denne Betragtning, som ogsaa har gjort, at jeg kunde finde mig foranlediget til at gaae ind paa det stillede Endringsforslag om de 3 Gaarde; thi jeg maa fuldkommen